

LRFs ställningstaganden – djuromsorg

Nedanstående ställningstaganden har i de flesta fall antagits tidigare (ursprungligt datum angivet under rubriken beslut). Efter justering av vissa ställningstaganden har LRFs Riksförbundsstyrelse fastställt följande policys och positioner den 5 mars 2019.

LRFs Värdegrund för djurhållning - policy

Beslut

Ursprungligen antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse 18 juni 2002. Justerad 5 mars 2019.

Bakgrund/Motivering

En produktion som är långsiktigt hållbar ställer höga krav på god etik. Värdegrunden beskriver Sveriges bönders grundläggande värderingar när det gäller djur och det ansvar det medför.

Policy

De fyra grundläggande värderingarna nedan grundas på att människan har förmåga att hysa farhågor och förhoppningar om sin framtid, att analysera sin livssituation och att göra moraliska bedömningar. För att kunna göra moraliska bedömningar krävs förmåga att samordna intellekt, samvete och empati till en helhet. Dessa förmågor och den medvetenheten anser vi att djuren inte har utan de lever främst i nuet. Djuren har dock förmåga att uppleva positiva och negativa känslor till exempel känna smärta, rädsla och välbefinnande för stunden. Djur har ett eget värde utan att för den skull ha lika värde som människan.

Vårt sätt att handla ska prövas och vara försvarbart utifrån vår värdegrund, ha ett gott syfte, ta hänsyn till djurens grundläggande behov samt kännetecknas av öppenhet.

2019-06-27

Ansvar

1. Vi anser att djur kan nyttjas för mänskliga syften under ansvar. Vårt ansvar är att tillförsäkra en god djuromsorg.

Skyldighet

2. Vi har en moralisk skyldighet att behandla djuren ansvarsfullt och med respekt. Våra ambitioner och målsättningar med djurhållningen ska uttryckas och förverkligas med hänsyn till djurens behov.

Respekt

3. Djur ska respekteras som kännande varelser oavsett produktionsförmåga och egenskaper.

Samspel

4. Det finns ett samspel mellan människa och djur. Vi har ömsesidigt behov och nytta av varandra.

Övergripande LRF-policy för djuromsorg - *policy***Beslut**

Beslutad av LRFs riksförbundsstyrelse 12 juni 2018 efter inhämtande av synpunkter från bl.a. riksförbundsstämman.

Bakgrund

År 2017-2018 var LRFs strategiska inriktning på djuromsorgsområdet föremål för omprövning och uppdatering. Som ett resultat av detta beslutade LRFs riksförbundsstyrelse den 12 juni 2018 om en ny övergripande policy som ska utgöra en ram för LRFs syn på frågorna och vara en grund för påverkansarbete och kommunikation. Den ska även vara vägledande för LRFs övriga positioner och ställningstaganden rörande enskilda sakfrågor inom djuromsorgsområdet.

Policyn omfattar djurskydd, djurhälsa, smittskydd, läkemedel och livsmedelssäkerhet inom livsmedelsproduktion av nötkött, lamm, gris, mjölk, ägg, fågel och kanin samt häst- och pälsdjursföretagande.

2019-06-27

Processen

Inom ramen för projektet Djuomsorg 2.0 har flera analyser utförts. Det har handlat om omvärlds- och marknadsanalys, internationell analys samt politiska analyser. Respektive bransch (häst, nötkött, lamm, mjölk, gris, ägg och fågel) har även inkommit med en analys av marknaden och hur man ser på utvecklingen samt framgångsfaktorer inom branschen.

Det har också förts ett stort antal diskussioner i LRFs regioner, regionala rådet, utvidgade regionala rådet, riksförbundsstyrelsen, LRF Häst, LRF Kött, LRF Mjök samt på Arlas Area Council. Skriftlig remiss har också gått ut till LRFs regioner, LRF Ungdomen, LRF Häst, LRF Kött, LRF Mjök,. Synpunkter har inhämtats från LRFs riksförbundsstämma 2018.

Policy

Det är genom bondens dagliga skötsel och omsorg om sina djur som god djuomsorg säkras. Det är viktigt att det finns tillit till att svenska lantbruksföretagare vill och kan leverera god djuomsorg av egen och marknadsstyrd vilja.

- LRF har en hög ambition vad gäller djuomsorg, som är ett av de mervärden svensk djurhållning har och som det finns ett stort engagemang och intresse för hos LRFs medlemmar.
- LRF står bakom den nationella livsmedelsstrategins mål att det ska ske en tillväxt i den svenska livsmedelsproduktionen och att fortsatt höga ambitioner inom djuomsorg ska förenas med stärkt konkurrenskraft* och lönsamhet.
- LRFs mål är en funktionell, förenklad, mer flexibel och målstyrd lagstiftning med korrekt, rättssäker och rimlig tillämpning anpassad till lagstiftningens struktur. Kontroll ska ske med ett helhetsperspektiv, gott bemötande och hög kompetens. Detta gagnar såväl djuomsorgen som företagens utveckling, konkurrenskraft och lönsamhet. I lagstiftning och tillämpning ska även avvägning göras med andra frågor som till exempel miljö- och arbetsmiljöfrågor.
- Den generella nivån på den svenska lagstiftningen ska inte ensidigt höjas. Ökade ambitioner i Sverige ska i första hand utformas som branschkrav baserat på marknadens efterfrågan och/eller genom offentliga ersättningar.

2019-06-27

- Sveriges arbete för att EU:s lagstiftning ska efterlevas i alla medlemsstater måste fortsätta.

** Konkurrenskraft omfattar såväl produktivitet som förmågan att konkurrera kostnadsmässigt samt att kunna erbjuda mervärden som kunden är beredd att betala för.*

Riktlinjer för en hållbar produktion, djur - position

Beslut

Ursprungligen antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse 18 juni 2002. Justerad 5 mars 2019.

Bakgrund/Motivering

I denna position anges LRFs mer grundläggande syn på flera områden rörande djurhållning samt livsmedelssäkerhet.

Position

Utgångspunkten är att Sveriges bönder eftersträvar en hållbar utveckling av djurhållningen där god djuromsorg, miljöhänsyn, konkurrenskraft och lönsamhet går hand i hand. Produktionen ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Konsumenterna och samhället ska kunna känna trygghet och förtroende för Sveriges bönders produktion. Vetenskap och beprövad erfarenhet ska utgöra grunden för våra ställningstaganden. Risker och problem ska så långt möjligt förebyggas och försiktighetsprincipen tillämpas.

Djurhållning

- Djurmiljöer ska anpassas till djurens behov.
- Avel ska inriktas på förbättring av produktionsegenskaper samt egenskaper som innebär ökad motståndskraft mot sjukdomar, sund konstitution, lätta förlossningar och god hållbarhet.
- Avel som begränsar djurens möjlighet att bete sig naturligt ska inte bedrivas.
- Avel med gener som medför hälsoproblem, förlossningsproblem, beteendestörningar eller hög stresskänslighet ska inte tillämpas.

2019-06-27

- Den genetiska variationen hos husdjuren ska bevaras.
- Hormoner för att öka tillväxt och avkastning ska inte användas.
- Fruktksamhetsproblem ska så långt möjligt förebyggas genom avels- och miljöåtgärder. Användning av hormoner vid fruktsamhetsstörningar ska vara restriktiv och under veterinärt ansvar.
- Rutinmässig användning av hormoner för att påverka förlossning eller abort accepteras inte.
- Hormonell brunstsynchronisering för seminering får inte användas på mjölkande kor. Användning av hormoner för brunstsynchronisering får inte ersätta daglig tillsyn av djuren.
- Sjukdomar ska förebyggas genom bra rådgivning, effektiva smittskyddsåtgärder, avelsarbete, näringsriktigt foder, god djurmiljö och skötsel.
- Forskning och utveckling av nya djurhållningssystem som medverkar till bättre djurhälsa ska stimuleras.
- En djurhållning som så långt möjligt är oberoende av läkemedel ska eftersträvas för att undvika risken för läkemedelsresistenta bakterier och parasiter. Löpande uppföljning av läkemedelsförbrukningen ska ske inom alla produktionsgrenar.

Säkra Livsmedel

Konsumenterna ska kunna lita på oss och känna sig trygga med svensk mat. Svenska livsmedel ska vara goda och nyttiga. De ska inte innehålla sjukdomsframkallande bakterier, läkemedelsrester, bekämpningsmedel, mögelgifter, tungmetaller eller skadliga organiska föreningar i halter som innebär en risk för människors hälsa.

- Hygienåtgärder och kontroll i hela livsmedelskedjan minimerar risken för salmonellasmitta.
- Användningen av läkemedel till djur ska vara restriktiv och bygga på diagnos.
- Förebyggande odlingsåtgärder och ett bra växtmaterial minskar behovet av bekämpningsmedel.
- Spannmål och foder ska hanteras på ett sätt som minimera förekomsten av mögeltoxiner.

2019-06-27

- Kväveförlusterna i jordbruket ska reduceras så att nitrathalterna i dricksvatten blir låga.

Antibiotika – *policy*

Beslut

Ursprungligen antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse 19 mars 2013. Justerad 5 mars 2019.

Bakgrund/Motivering

Som ett resultat av många års förebyggande arbete och stora ekonomiska investeringar har Sverige friska djur, ett gott resistensläge och lägst antibiotikaförbrukning inom EU. Därigenom bidrar vi till en god djuromsorg, tryggad folkhälsa och minimal påverkan på den externa miljön.

Policy

LRFs målsättning är en lönsam djurhållning där antibiotikabehovet är minimalt.

För att nå detta arbetar LRF för

- friska djur – förebygga är bättre än att bota.
- ett sjukt djur har rätt till behandling.
- att veterinären och lantbrukaren tar ansvar för ett klokt antibiotikaval.
- en kontrollerad handel med djur, sperma och embryo.
- goda hygien- och smittskyddsrutiner på gårdsnivå.
- att det finns god kunskap om fördelarna i den svenska djurhållningen hos allmänhet och andra aktörer.
- att EU får ett regelverk som leder till att förebyggande behandling av friska djur förbjuds och därmed en minskad förbrukning av antibiotika generellt.

Bete - *position*

Beslut

Ursprungligen antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse 23 oktober 2013. Justerad 5 mars 2019.

2019-06-27

Bakgrund/Motivering

Bete är en viktig symbolfråga när det gäller djuromsorg. Samtidigt finns det behov av och önskemål om att förenkla och förändra lagstiftningen mot ökad flexibilitet och målstyrning så att den i ökad utsträckning går hand i hand med stark konkurrenskraft. I syfte att tydliggöra detta samt LRFs positiva syn på bete och vilja att behålla en god djuromsorg antogs följande position.

Position

- Bete bidrar till bra djurvälstånd och den goda bilden av svensk mjölk- och köttproduktion. Regler och tillämpningar för bete ska ha djuren i fokus och möjliggöra ett modernt och flexibelt företagande i en växande svensk mjölk- och köttproduktion.

Nötkreatursrasen Belgisk Blå Vit och andra raser som grundas i avel för muskelhypertrofi – *position***Beslut**

Positionen har justerats flera gånger och antogs först 1998 av Sveriges Konsumentråd, Konsumenter i Samverkan, Djurskyddsföreningarnas Riksförbund, Nordiska Samfundet mot Plågsamma Djurförsök, Sveriges Veterinärförbund, Slakteriförbundet, Köttbranschens Riksförbund, Svensk Mjölk och Sveriges Nötköttsproducenter. Den justerades 2010 och skrevs under av LRFs Riksförbundsstyrelse tillsammans med Svensk Mjölk, Livsmedelsföretagen, Djurskyddet Sverige, Sveriges Nötköttsproducenter, Kött- och Charkföretagen, Svensk Dagligvaruhandel och Sveriges Veterinärförbund.

Den 5 mars 2018 justerades den återigen och är nu gemensamt antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse tillsammans med Sveriges Nötköttsproducenter, Sveriges Veterinärförbund samt Djurskyddet Sverige.

Bakgrund/Motivering

Raser som är bärare av en defektgen för dubbelmuskulatur (muskelhypertrofi) har såväl kalvningsproblem, svagare skelett som tillbakabildade väsentliga inre organ. Att rutinemässigt förlösa djur med kejsarsnitt är oetiskt, kräver antibiotikabehandling och innebär lidande för djuren. Att använda raser som exempelvis Belgisk Blå Vit, British Blue och Dansk Blå i korsningsavel är oacceptabelt eftersom defektgenen då införs i svensk djurhållning.

2019-06-27

Position

LRF och övriga organisationer som antagit positionen avser att arbeta gemensamt för att dessa oönskade egenskaper inte förs in i nötboskap för produktion av kött eller mjölk i Sverige. Primärproducenter uppmanas att inte hantera raser med defektgen för hypertrofi som exempelvis Belgisk Blå Vit, British Blue och Dansk Blå liksom slakterier, livsmedelsindustri och dagligvaruhandel.

Djurtransporter – position**Beslut**

Ursprungligen antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse 21 oktober 2009.
Justerad 5 mars 2019.

Bakgrund/Motivering

Djurtransporter är ett område som över åren rönt stor medial uppmärksamhet. Det är också en del av produktionen som kräver särskilt fokus från djurskyddssynpunkt. Det finns därför behov av att LRF är tydligt med sin syn i frågan. Positionen gäller oberoende av transportens syfte och såväl inom landet som i samband med export och utförsel av djur.

Position

- I den mån andra alternativ än transport av levande djur är möjliga som transport av kött, sperma, ägg eller embryon, är detta att föredra.
- Personal som transporterar djur ska besitta nödvändig kunskap och kompetens för att kunna säkerställa en god djuromsorg.
- Bara de djur som bedöms vara lämpliga för transport får transporteras.
- All förflyttning innebär en risk från smittskyddssynpunkt. Vid införsel av djur ska Sveriges Djurbönders Smittskyddskontroll (SDS) regler följas.
- Blandning av djur från olika besättningar och grupper ska så långt möjligt undvikas.
- Djurens grundläggande fysiologiska behov ska tillgodoses bland annat gällande foder, vatten och vila.
- Djuren ska ha god tillsyn och skyddas mot smärta, lidande och stress.
- Djuren ska få erforderlig vård alternativt avlivas snarast möjligt om allvarig skada eller sjukdom uppstår under transporten.

2019-06-27

- På- och avlastning är kritiska moment. Det är bl.a. väsentligt med väl fungerande lastningsförhållanden såväl på gården som vid ankomst.
- Transporttiden ska anpassas efter djurslag, ålder och produktionsstadium.
- En maximal transporttid anpassad för olika djurslag och djurkategorier bör fastläggas i EU-regelverket.
- Djurmiljön på fordonen ska anpassas efter djurens behov (ventilation, golvmaterial m.m.).
- Transportmedlet ska vara anpassat för ändamålet. Det är viktigt att beakta artskillnader samt djurens ålders- och produktionsstadier.
- Utrymmeskravet måste anpassas ska vara anpassat till djurslag, beteende och transportmedlets kvalitet samt säkra djurens termiska komfort.

Smärtlindring vid kastration av hangrisar – *position*

Beslut

Ursprungligen antagen av Lantbrukarnas Riksförbund tillsammans med Sveriges Grisföretagare och Svenska Köttföretagen 1 juni 2017. Justerad 5 mars 2019 och antagen av LRFs Riksförbundsstyrelse tillsammans med Sveriges Grisföretagare och Svenska Köttföretagen.

Bakgrund/Motivering

Från och med den 1 januari 2016 är det lagstadgat att kirurgisk kastrering av hangrisar ska ske under bedövning i Sverige. Att detta efterlevs kontrolleras av myndigheter och genom grundcertifiering gris. En studie utförd av Institutionen för Husdjursgenetik på SLU i Uppsala visar att smärtlindring genom så kallade NSAID-preparat ges till smågrisar i anslutning till kastration är vår bedömning att en god smärtlindring åstadkoms postoperativt, det vill säga under sårläkningsprocessen. Den sammantagna smärtan hos grisen reduceras således. Det är angeläget att de metoder som finns till hands kommer till användning för att lindra grisens smärta och obehag i samband med kastration.

Position

Vi uppmanar Sveriges alla grisföretagare att ge smågrisarna NSAID-preparat i samband med kastration av hangrisar.

2019-06-27

Utegångsdjur – position

Beslut

Ursprungligen antagen i LRF april 2005 (ståndpunkt beslutad på tjänstemannanivå). Den 5 mars 2019 antogs den av LRFs riksförbundsstyrelse efter justering.

Bakgrund/Motivering

Djurskyddsföreskrifternas krav på ligghall eller annat stall till utegångsdjur under den kalla årstiden har varit omdiskuterad. Diskussionerna ledde bland annat till att ett kontrollprogram skapades för nötkreatur där anslutna och godkända besättningar har möjlighet att hålla djuren ute utan ligghall. Med utegångsdjur avses ”Djur som går ute eller har möjlighet att gå ut på betesmark eller i rasthage halva dygnet eller mer under den kalla årstiden då betestillväxt inte sker.”

Position

Utedrift har många positiva aspekter när det gäller djuromsorg. Djurhälsan är som regel mycket bra. Dessutom har djuren möjlighet att röra sig fritt.

Att utegångsdjur ska ha skydd mot väder och vind är ett befogat krav. Hur detta åstadkoms måste dock tillåtas variera med gårdens förutsättningar. I vissa fall krävs någon form av byggnad för att åstadkomma detta (exempelvis ligghall med tre väggar och tak, en ligghall med bara tak eller annat väderskydd) men det behöver finnas utrymme för andra lösningar. LRF arbetar för en målstyrd lagstiftning där olika lösningar medges för att uppnå målet och anser att frågan om utegångsdjur ska regleras genom målstyrd lagstiftning.